

Átmeneti szertartások Fáo-ban

A Pandora Egyesület meghívására a Svájci Finhautba látogattam egy hétre egy nemzetközi műhelyre amelyen környezeti nevelők és fiatalok képzésével foglalkozók osztották meg egymásnak ismereteiket. Egy intenzív és interaktív tanulási folyamaton keresztül ismerkedtünk a világ hagyományaiban fellelhető beavatási szertartásokkal. A képzés olyan mintákról és hagyományokról lebbentette le a fátylat, amelyek a reményt vesztett és szappanbuborék álmokat kergető fiatalságot olyan inspiráló új utakra terelhetik ahol a képességeik kibontakozhatnak és a társadalom és föld számára is hasznos élőlényként élhetik életüket.

De kik is ez a "fiatalság" és miért is lenne bármiféle beavatásra szükségük?

Sok AHA-pillanattal tarkított egy hét volt ez...

Egy résztvevő felvetette a kurzus alatt, hogy szörnyű, hogy a fiatal lányok 15 évesen arra készülnek, hogy mielőbb elveszítsék a szüzességüket. Mint anyát, akinek lassan ilyen korba lépő lánya van, teljesen megértem. Azonban szerintem ebben semmi szörnyű nincs. A macskák, tyúkok a tanyán abban a pillanatban, amikor biológiailag éretté váltak el is kezdtek sokasodni, porontyokat ösztönösen terelgetni. Végzik a dolgukat.

Szerintem inkább az hajmeresztő, hogy milyen sokáig megállunk ezeken a 15 és 40 év közötti semleges vizeken. Mielőtt félreértenétek: Nem szeretnék véleményt alkotni és kielemezni, hogy a spektrum melyik vége miért jó vagy rossz. Ez egy egyszerű megfigyelés. Méghozzá megfigyelés az én szemgolyóimon, fülcsatornámon, szimatolómon és egyéb számomra ismert és még fel nem fedezett érzékszervemen keresztül szűrődik be a tudatomba. Ebből aztán ezt a képet kaptam:

Mennyi frissen érettségizett fiatal termelnek az iskolák (közben azt halljuk, ma már ez a minimum), hogy aztán az okj-s képzések karmainaknak végeláthatatlan sorába vessék őket, amik pedig egy, két, három szakmával a zsebben terelnek tovább a munka(nélküli)piacra. Vagy a család büszkeségeként irány az egyetem, halmozzuk a diplomákat, ahol a nap végén szintén munkanélküliként, vagy más esetekben hivatalokban, puha vagy fapados irodai székekben jo-józva érik be a fejtágítás gyümölcse. 30 évesen sokan még ebben a fél gyerek, fél felnőtt állapotban ringatózunk: A biológiát fura játéknak használva és kacatokért a kisgyerek elszántságával toporzékolva. Közben meg azt hajtogatjuk, hogy jaj, még utazgatni, tanulni szeretnék. Még nincs házam, kocsim, egzisztenciám, vagyonom, no és a kárrier, az most mindennél fontosabb.

Ítélet helyett és az iskola ízekre szedését mellőzve azon gondolkodom, hogy mik lehetnek azok az eszközök, amik ezt a mi fiatalságunkat egy olyan mederbe tereli ahol látjuk, hogy valójában van elég és *a minél több és jobb* nem biztos, hogy a boldogság igazi fokmérője.

Mi az ami valós célt ad az életnek? Hogyan találjuk meg a helyünket a világban, ha az iskola csak a hanyatló ipari társadalom hallucinációjára készített fel minket?

Ezt a kérdést most itt nyitva is hagyom. Közben az a gondolatom támadt, hogy ezt a Fáo-i történetet több részletben fogom elmesélni, mert begolyózok a sok gépeléstől. Szóval legyen egyelőre ez egy kis gondolat ébresztő. Lehet, se füle - se farka, de most nem szeretném hosszabba húzni. Most ébredtem rá, hogy képtelen vagyok egy ripsz-ropsz

gyors beszámolót írni a kurzusról, mert sok minden bennem is csak most ülepszik. Ha egy-egy érdekesebb fonalat kiragadok és azt elemsélem, talán végül sikerül megszerezni ezt a kusza és többszörös átfedésekkel tarkított millió dimenziós sokismeretlenes egyenletet.

Baranyai Vitália, résztvevő

A Közösségi lét újjáélesztése - Beavatási szertartásokról a svájci havasokban

1.

A Rites of Passages kurzus ötlete a számomra emlékezetes „Passion For The Earth” nemzetközi találkozón született meg 2011 áprilisában. Vendéglátónk, a svájci Yvan Ritz a svájci parlament legfiatalabb tagjaként mint zöld politikus kezdte felnőtt életét, majd a híres angol Schumacher College-ban tanult holisztikus tudományokat. Én a skóciai Findhorn ökofaluban találkoztam vele először, majd a 2011 áprilisában Máriahalmon tartott találkozón mesélt nekem a Kaliforniai „School of Lost Borders”-ről, ahol az őslakos amerikai hagyományokra épülő beavatási szertartásokat tartanak mai amerikai fiataloknak.

Az ősi tradíció újjáélesztése arra a hiányra épül, mely napjaink legtöbb kulturáját jellemzi: társadalmunkból hiányzik a felnőtté válást markánsan jelző határkö, a felnőttek közösségébe beavató szertartás. Ez a hiány megmutatkozik abban, ahogyan fogyasztói társadalmunkban a felnőttek többsége egész életében újabbnál újabb „játékokat” vásárol és fogyaszt, és abban is, ahogyan a fiatalok nagy erőfeszítésekkel próbálják útjukat megtalálni, ahol a szülőknek nincs ideje, az iskolának pedig nincs módja hogy értékeket közvetítsen a felnövekvő embereknek.

A felnőttkorba a gyermeknek át kell lépnie, a társadalomnak pedig fel kell ismernie ezt az átváltozást. A ma leginkább felélesztett rituálé, a böjttel összekötött vízió-keresés, a „vision quest” megjelenik sok hagyományban, kultúrkörben, leginkább az amerikai indiánoknál, és gondolhatunk az újszövetségben Jézus pusztában töltött transzformatív negyven napjára is. A beavatandó elhagyja otthonát, családját hogy kivonuljon a Természetbe, az avatott vezető pedig felkészíti az utazásra. Testén kívül nem visz semmit magával, sem élelmet, sem védelmet. A Qest újkori változatában víz, hálósák és egy darab ponyva az engedélyezett felszerelés. Majd három - négy nap teljes magányban, sátor, védelem, élelem nélkül, otthonhagyva telefont, könyvet, naplót, vagy bármely „pótcselekvésre” készítő felszerelést. Egyes egyedül, az egykori gyermek szembenéz az elemekkel, a sötéttséggel, a félelemmel, az éhséggel. Az „én” meghal egy bizonyos értelemben, hogy aztán egészen más minőségben születhessen újjá. A rituálé a Hős archetípusát idézi, a magyar népmesék legkisebb királyfiját. A hős útnak indul, a külvilág és saját benső világának útján, hogy kalandjai után erősebben, emberesebben, készen a felnőtt életre, visszatérhessen a társadalomba. Visszatérhessen, és magával vihesse a frissen felfedezett tehetséget – mi az, amit Ő hozzáad majd ehhez a társadalomhoz?

Minderről szó esett a december 9 és 16 között megrendezett nemzetközi ifjúságsegítő képzésen a svájci Finhaut-ban, ahol a Mont Blanc közvetlen szomszédságában, a sűrűn behavazott magas hegygerincek közötti kicsi faluban ahol Európa számos országának húsznál több ifjúság- és közösség- segítője töltött el egy hetet együtt, egymástól, a közösségtől és a Helytől tanulva.

2.

A képzés témájaként a beavatási szertartásokról tanultakon kívül több olyan dolgot viszek haza, amelyek a közösségi léthez tartoznak. Egyik ilyen a szintén ősi kultúrákban (szinte mindegyikben) megtalálható közösségi kommunikációs forma, a „council”, melyet magyarul „tanács”-ra lehetne fordítani, ha nem használták volna itthon 40 évig egy cseppet sem demokratikus struktúrára ezt a szót. A „council” alkalmas egy közösségen belüli bármely kérdés feltárására, a közösségi intelligencia felébresztésével és aktivizálásával. A földön ülünk, hogy minél erősebb legyen kapcsolatunk Földanyánkkal. Kézzel készre jár egy rituális tárgy, mely lehet egy természet mintázta mives kő-vagy fadarab. Akinél e tárgy van, annál van a kör teljes figyelme, ő beszél, és mindenki némán, hallgatásával és figyelmével segíti a beszélőt. A „council”-ban nincsenek viselkedési szabályok, ám van néhány alapelv. A beszélő a szívéből szól. A hallgató a szívéből figyel. Aki beszél, spontán beszél – nem tervezi meg mit akar mondani majd ha rá kerül a sor, hanem hagyja, hogy akkor és ott jöjjön elő belőle az, ami kikíváncozik – ha hallgatás, akkor hallgat. A beszélő a Lényegét mondja, a szívéből kikíváncozó mondanivaló esszenciáját. A kör közepén a Tanács megkezdésekor gyertyát gyújtunk, mely a közösség lelkének szimbóluma.

A Tanács egy különleges tér, melyet fiatalokkal és bármilyen közösségben hasznosnak érzek. Szót kapnak a hallgatók is, nincs egymás szavába vágás, nincs egymás

eluralása, nincs saját véleményt megvédő görcsös ragaszkodás. Az „én”-ről átkerül a figyelem a „mi”-re, és a tanács a benne lévő egyének összeségén kívül, azon túl életre hív egy magasabb rendű entitást, a Közöst. Az együttlétben, a figyelemben, a szívtől szívhez szóló kommunikációban pedig megszületnek a kérdések, és nem ritkán a válaszok is személyes kérdéseinkre.

A Tanács a közösség intelligenciára épülő együttlétnek csak egyik eleme volt, számomra példaértékű volt az, ahogy a szervezők egy előzetes elképzelés mentén, vázlatos programmal, ám teljesen a történések, események, ott lévő emberek közötti kölcsönhatások áramlatára hagyatkozva segítették a közös tanulást.

A különböző tanulási módszerek közé beleszótték az intuitív, a „jobb agyféltékére” épülő élményeket, mint például az automatikus írás, és az egyedül, a természetben töltött idő egy konkrét „belső” kérdéssel, melyre a „külső” természet adja meg a választ, iránymutatást.

A program levezetésébe bevonták a jelenkévöket, így egymástól is tanulhattunk, és olyan rendkívüli programokat ismerjettünk meg, mint pl. a skót WWF megbízásából lezajlott „Nature of Change” tanulási folyamat.

3.

A képzés során megismert „Nature of Change” programot vezető Dave és Megs transzperszonális pszichológiával illetve pszichiátriai kezeléssel foglalkoznak, magánéletükben és munkájukban is fontos a természet jelenléte, a természet és ember szoros kapcsolata, sőt egysége. A program alapját képző csoportmunkában és blog írásban tizenhét résztvevő vett részt, mindannyian menő cégek felső vezetői, úgymond társadalmi befolyással bíró emberek. A folyamat célja volt a résztvevők szemléletmódjának alakítása egy ökológiailag fenntarthatóbb társadalom felé. A csoportmunka 16 napja 6 hónapos időtartam alatt zajlott le, melynek során ökológiai kérdéseket vitattak meg, majd a tanulás lassan elmozdult a fejtől a szív felé, az önismeret megszgyéire. A gyakorlatok és együtt töltött napok alatt a résztvevők egyre hosszabb időket töltöttek a természetben, egyre jobban figyelve intuíciójukra, a természetben töltött idő hatásait pedig egymással személyesen osztották meg, majd blogbejegyzéseket is írtak.

A két kutató a program alapján megvalósított kutatási eredményben nem kevesebbet állít, mint hogy az ember a természettel való intim kapcsolat kialakítása során újra definiálhatja önmagát, egyéniségét kiterjesztheti a körülötte lévő emberi és nem emberi közösség tagjaira, megtapasztalhatja „ökológiai énjét”. A világban való létezésnek ez egy olyan módja, amikor az ember az önös céloktól belső indíttatásból mozdul el a Közös felé, hiszen saját magát már nem is képes az őt körülvevő természettől elhatárolva definiálni. Így belső indíttatássá válik hogy a természettel összhangban éljen, hogy részt vegyen az ökológiailag fenntartható társadalom építésében.

A program egyik eredményeként, három „befolyásos” résztvevő hatására a skóciai alaptantervbe bele került a természetben eltöltött idő mint a környezeti nevelés része.

A képzés során ellátogattunk egy addikciós problémákkal küzdő fiatalokat nevelő helyi iskolába. A magas hegycsúcsok között megbúvó hagyományos stíplulú épület az iskolát működtető intézmény második iskolaépülete, melyet felajánlásként kaptak. A „Les Rives Du Rhone” iskola alapítója egy filozófus volt, aki hitt a gnosztikus kereszténység alapelveire épülő nevelés erejében. Ez a nevelés a testet, a szívet és a lelket veszi célba. Nincsenek hosszú padosorokkal töltött tantermek, és nincsenek táblák. Az épület minden szegletéből hagyomány és stílus érződik, a fogadó teremben a tanulók által művészen kialakított intarziás asztal, mitológiai hősöket mintázó berakásokkal. Ez egyike a tanulók által működtetett műhelyek alkotásainak, a faművelésen kívül üvegművességet, fazekasságot, íjászatot, állaltartást, földművelést és kitarást tanulnak. És zenét.

Életemben először hallottam leginkább a rapper kulturára emlékeztető kinézetű egykori drogfüggő vagyány tizenéves fiatalokat ortodox énekkórus stílusban előadott saját komponálású dalt énekelni. A szöveg arról szólt, hogyan erősíti meg a testet és a lelket az élet szeretete. Ahogyan az itt lakó fiatalok franciául mondják, itt megtapasztalják, milyen az, amikor az „élettől vagy betépve”. A fiatalok néhány itt töltött hónap után, amikor nevelőik késznek érzik őket, négy napot töltenek el a környező hegyekben egyszál hálósákkal. Majd pár hónap múlva ismételt próba következik, ezután 7 napra. Aki mindezt túléli, az megerősödött a végső próbatételre, az észak-afrikai sivatagban töltött böjtre, „vision quest”-re. Búcsúzó csapatunkkat újabb kórusdalt énekelve kísérték a kijáráthoz.

Szeirntem nem csak Svácbán, a vadregényes Mont Blanc közelében, hanem a mi szelídebb tájainkon is átélhetjük a természet lélekformáló hatását. Ez a célunk a Pandora Egyesület programjaival. Segítőként szívesen látunk bárkit aki hasonló céllal dolgozik fiatalokkal, gyerekekkel, közösségekkel.

Berecz Ági, résztvevő